

АУДИТОРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ І МАЙНА

Правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні визначені в Законі "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні". До головних його завдань належить здійснення державного фінансового контролю за використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань, ефективним використанням коштів і майна, станом і достовірністю бухгалтерського обліку і фінансової звітності бюджетних установ і суб'єктів господарювання державного сектору економіки, а також на підприємствах, в установах та організаціях, які отримують бюджетні кошти, або використовують державне чи комунальне майно [1].

Реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю забезпечує Державна аудиторська служба України (ДАСУ) шляхом проведення державного фінансового аудиту, інспектування, перевірки закупівель та моніторингу закупівлі.

Інспектування здійснюється у формі ревізії та передбачає документальну і фактичну перевірку фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання (в повному обсязі або окремих її ділянок). Її завдання полягає у забезпеченні виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб, а результати відображаються в акті ревізії.

Якщо інспектування і перевірка й моніторинг закупівель проводились попередниками ДАСУ – Державною фінансовою інспекцією та контрольно-ревізійним управлінням, то державний фінансовий аудит, як форма державного фінансового контролю, був запроваджений з появою діючого на сьогодні органу державного фінансового контролю.

Як форма попереднього та поточного контролю державний фінансовий аудит здійснюється у вигляді аудиту окремих господарських операцій, а при контролі операцій що відбулися, маємо справу з аудитом виконання бюджетних програм, аудитом виконання місцевих бюджетів і аудитом діяльності суб'єктів господарювання.

Варто зазначити, що на підконтрольних суб'єктах господарювання, щодо яких за відповідний період їх фінансово-господарської діяльності було проведено державний фінансовий аудит, інспектування за ініціативою ДАСУ не проводиться.

Водночас контроль за дотриманням законодавства щодо закупівель здійснюється як під час інспектування й державного фінансового аудиту, так і в порядку проведення перевірки державних закупівель. Вона полягає у документальному і фактичному аналізі дотримання підконтрольними установами законодавства про державні закупівлі й проводиться ДАСУ на всіх стадіях державних закупівель. Результати перевірки державних закупівель викладаються в акті.

Інструменти державного фінансового контролю, впроваджені ДАСУ, схематично представлені на рис. 1.

Результати операційного аудиту відображаються в аудиторському звіті. Характерно, що у зазначеному документі не передбачено штрафних санкцій за виявлені порушення. У разі встановлення факту порушення вимог законодавства під час проведення операційного аудиту контролюючий орган надсилає керівникові підконтрольного суб'єкта господарювання письмові вимоги щодо усунення виявлених порушень із зазначенням строку зворотного інформування про вжиті заходи щодо їх усунення. Лише у разі неусунення у визначені строки керівником суб'єкта господарювання виявлених порушень вживаються законодавчо передбачені заходи. З метою підтвердження виявлених в ході операційного аудиту фактів порушень та належного їх документування орган ДАСУ забезпечує проведення в установленому законодавством порядку ревізії [2].

*Рис. 1. Інструменти державного фінансового контролю
Державної аудиторської служби України*

Таким чином, можна констатувати доцільність й виправданість запровадження аудиторських процедур в бюджетній сфері.

1. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Верховна Рада України, Закон України № 2939-ХІІ від 26.01.1993 р. 2. Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту окремих господарських операцій: постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2014 р. № 214